

Fotografiranje pejzaža i arhitekture

Zaljubljenici ste u prirodu? Volite planinariti ili šetati po prekrasnim krajolicima? Koliko puta ste bili oduševljeni nekim prizorom na koji ste naišli, nekim potocićem koji je preko stijena tvorio slap, okružen vrbama, ispred kojeg se nalazila stara trošna vodenica koja više ne služi ničemu osim što negdje postoji zapis da je u njoj prije mnogo godina boravila jedna obitelj koja je živjela od rada u toj vodenici na tom potociću. U daljini se nazire planinski lanac koji je tijekom cijele godine prekriven snijegom i ledom. Pjev ptica odzvanja među šumskim raslinjem, na jednoj od grana vjeverica promatra igru mladih srna na obližnjoj livadi. Ne biste li željeli taj prizor zabilježiti vašim digitalnim fotoaparatom i kasnije, dok radite u vašem uredu, na ekranu povremeno pogledati tu fotografiju i prisjetiti se tog prizora i osjećaja mira i odmora.

**Vladimir Superina,
Stablo**

18mm (36mm)
F9
ISO 200

Koloseum

50mm (100mm)

F5.6

SO 200

U engleskom terminu se koristi pojam *landscape* koji najbliže označava naš pojam pejzažna fotografija. Landscape fotografija ne mora nužno biti fotografija prirode, ona može biti tematski vezana uz gradove (cityscape fotografija, odnosno, gradske vedute), makrofotografija, urbana i industrijska fotografija.

Čak i kada odlično poznajete lokaciju na koju planirate otići i napraviti fotografiju pejzaža, ništa vam ne može jamčiti da će vam osvjetljenje biti savršeno. Sam prizor može se mijenjati iz sata u sat, a posebno su velike razlike u zoru i suton. Zato se ponekad ranije ustajanje i dolazak na mjesto snimanja prije izlaska sunca zaista isplati.

Izbor objektivna kao i kompozicija fotografije također su vrlo bitni za kvalitetnu fotografiju. Nije potrebno vući sa sobom puno opreme, posebice ako do mjesta snimanja moramo pješaćiti nekoliko sati, ali potrebno je uza se imati objektivne koji pokrivaju sve žarišne duljine.

Ako ste se probudili još dok su i pijetlovi spavali pa na mjesto snimanja došli prije izlaska sunca, osim što se možete pripremiti za fotografiju određenog prizora i odabrati idealan objektiv, možete pripremiti i vaš digitalni fotoaparar dok sunce ne izađe.

Svako mjesto – planina, šuma, pustinja ili biljka – ima posebne kvalitete, ambijent i osobnost. Posao pejzažnog fotografa je prenijeti

te osjećaje vizualnim elementima. Za snimanje odličnih pejzaža potrebna su tri osnovna parametra: svjetlo, objektiv i kompozicija.

Svjetlo

Prednje svjetlo

U najviše slučajeva najpogodnije svjetlo je kad se sunce nalazi pod kutom od 45 stupnjeva prema subjektu. Sunce pod tim kutom najbolje modelira scenu te ona ima najviše volumena i reljefa.

Bočno svjetlo

Bočno svjetlo može kreirati dramatične efekte tako da osvijetli jednu stranu objekta, a da druga bude u dubokoj sjeni. Ako u prirodi tražite oblike ili uzorke, bočno će ih svjetlo još više naglasiti.

U suton

24mm (18mm)
F6.3
ISO 400

Stražnje ili kontra svjetlo

Kontra svjetlo daje predivne efekte i donosi nam skrivene vrijednosti objekta.

Primjerice, transparentni predmeti poput oblaka, lišća, trave i raznih biljaka izgledaju odlično u kontra svjetlu.

Kompozicija

U ovom ćemo poglavlju istražiti tehnike kompozicije koje će vam pomoći da lakše i efektivnije komunicirate. One će vam pomoći prilikom razmišljanja na samom terenu, međutim, one su samo poznate metode, a nikako čvrsta pravila koja se ne smiju rušiti. To je alat koji će vam proširiti izbor kod vizualnog izražavanja.

Kod pejzažne fotografije bitna je dubinska oštrina, a time i sam osjećaj dubine fotografije. Dakle, nije dobro u kadar uzimati samo udaljene elemente (planine, šumu, more, livadu, itd.).

Njih možete kombinirati s nekim elementima koji su blizu. Na primjer, prilikom fotografiranja nekog planinskog masiva u pozadini, dobra ideja je u prvi plan također ubaciti neki dio stijene ili kamena. Kod fotografiranja neke doline ili livade, u prvi plan ubacite cvijet ili skupinu cvjetova. Upravo vještim korištenjem dubinske oštrine dobivamo osjećaj dubine, osjećaj da je nešto blizu i da je nešto daleko.

Točka interesa

Točka interesa je ono što vas je natjeralo da u tom smjeru okrenete fotoaparata. Ona mora biti jasna svakome tko gleda fotografiju.

Centriranje subjekta

Izbjegavajte postavljanje točke interesa u sam centar. Takve fotografije obično ne funkcioniraju jer ih naše oko doživljava dosadnim i statičnim.

Pravilo trećina

Zamislite da je vaša fotografija podijeljena vertikalnim i

Cavtat 2009.

14mm (28mm)

F6.3

ISO 100

horizontalnim linijama na devet jednakih dijelova. Prema pravilu trećina, objekt bi trebalo smjestiti na jednu od tih linija, po mogućnosti da se u sjecištima tih linija nalaze najzanimljiviji detalji objekta.

Elementi u prednjem planu

Elementi u prednjem planu će vašoj dvodimenzionalnoj fotografiji dati dojam dubine. To može biti cvijet, zanimljiva biljka, panj, stara ograda, stopa... Zatim nađite kut da spojite taj element u prednjem planu koji će vas voditi do glavnog objekta ili točke interesa.

Nebo

Nebo je jedan od važnijih elemenata pejzažne fotografije. Oblačno nebo može pojačati dramatiku, a često može biti i glavni element fotografije. Koliko ćete neba uključiti ovisi o tome koliko je zanimljivo. Ako oblaci tvore blijedu, jednoličnu masu, nebo ćete vjerojatno pokušati minimalizirati. Međutim, ako je nebo zanimljivo, sigurno ćete mu posvetiti veći dio kompozicije.

Najbolji omjer je 1/3 ili 2/3 prisutnosti neba na fotografiji. Također se dobri efekti mogu dobiti s omjerom 1/2 neba na fotografiji, no takva je fotografija obično nezanimljiva i dosadna te je potrebno istrenirano oko da bi se ona dodatno začinila te dovela dinamika na nju. Nebo je dobro kasnijom obradom malo istaknuti, dodati plavetnilo, pojačati oblake. Ako imamo kišne oblake, uz malo obrade možemo izvući jako dramatične pejzaže.

Linije vodilje

Kao i elementi u prednjem planu i linije vodilje nam daju dojam treće dimenzije. One nas uvlače u fotografiju i vode nas do točke interesa.

Razmišljajte o horizontu. Liniju horizonta je najbolje smjestiti na jednu od linija trećina.

Gradska plaža Dubrovnik

22mm (44mm)
F8
ISO 100

Promijenite kut gledanja. Legnite na travu, popnite se na drvo, kleknite u blato. Promijenite točku gledišta kako biste dobili odličnu pejzažnu fotografiju.

Uokvirivanje

Koristeći razne elemente iz prirode možemo uokviriti dio ili cijeli objekt snimanja. To može biti bilo što – grana puna jesenjeg lišća, usta špilje itd.

Uzorci

Priroda je puna uzoraka. Ponavljanje uzoraka kao i pravilo trećina i linije vodilje čine fotografiju dinamičnom i zanimljivom. Uzorci mogu biti godovi u panju, kamenje u suhozidu karakteristično za Dalmaciju, obrađena pravokutna polja itd. Uzorci mogu biti tema slike, mogu nas voditi ili čak uokvirivati objekt snimanja.

Krošnje

22mm (44mm)
F5.6
ISO 100

Vremenski uvjeti

Sunce

Topla boja ranog jutarnjeg i kasnog popodnevnog svjetla je generalno gledano najugodnija, a većina pejzaža u to doba izgleda najbolje.

Oblačno

Postoje razne vrste oblaka – od olovno sivih do prozirno bijelih.

Oblačno nebo može pridonijeti atmosferi fotografije i pojačati dramatiku koju je nemoguće dobiti u čistom sunčanom danu.

Ljetni pljusak

35mm (70mm)

F4

1/80s

ISO 100

Zanimljivi oblaci na nebu mogu postati većim dijelom kompozicije. Međutim, ako nisu zanimljivi već tvore jednu bezličnu bijelu masu, probajte ih minimalizirati na fotografiji.

Kiša

Kapljice kiše nisu dovoljno uočljive ako ih fotografirate sa svjetlom pozadinom, zato je dobro potražiti tamniju pozadinu. U slučaju da to nije moguće, potražite neke druge elemente koji će prenijeti taj osjećaj, npr. kapljice koje stvaraju kružne valove na površini jezera.

Ako želite da budu zamrznute, koristite najmanje 1/125s. S 1/60 kapljice će izgledati kao štapići. Što je sporija ekspozicija, to će štapići biti duži.

Magla

Baš kao i oblaci magla dolazi u različitim sortama. Može biti bijela ili siva, gusta ili prozirna. Još jedan razlog ranog ustajanja dok radite pejzažne fotografije jest da budete na željenom položaju u slučaju magle. To ne traje dugo jer

Sunce brzo rastjera maglu.

Lokalni ljudi vas mogu najbolje uputiti na mjesto gdje ima najviše magle.

Snijeg

Kako je sve oko nas bijelo ako se oslonimo na svjetlomjer, dobit ćemo podekspozirane fotografije. Najbolje je očitati ekspoziciju sa sive karte, ruke ili nečeg drugog što ima sličnu tonalnu vrijednost. Nemojte se začuditi ako se vrijednosti budu razlikovale do +2 ekspozicije.

Da budete sigurni, provjerite histogram. Obratite također pozornost na visoke tonove kako vam veći dio slike ne bi 'izgorio'.

I još malo o kompoziciji...

Nakon upoznavanja s bitnim parametrima za izradu kvalitetnih pejzaža, pitanje je jeste li doista o njima razmišljali i jeste li do sada primjenjivali neka od tih pravila? Jedno od pitanja na početku snimanja pejzaža glasi: Koristite li pravilo trećina?

Nije teško shvatiti ni primijeniti pravilo trećina. Radi se u stvari o tome da prizor podijelite na devet jednakih dijelova dvjema vodoravnim i dvjema okomitim linijama. Većina novih digitalnih fotoaparata ima mogućnost uključivanja mreže na LCD zaslonu. Međutim,

Via Degli Orfani

14mm (28mm)
F3.5
1/10
ISO 200

iskusniji fotografi više i ne koriste tu mrežu jer ju stalno imaju pred očima kada komponiraju kadar. Da biste koristili ovo pravilo potrebno je odlučiti na koje od četiri sjecišta linija želite smjestiti glavni objekt snimanja i prema njemu ukomponirati ostatak snimke. Snimajući po ovom pravilu sigurno će vam se u početku fotografije učiniti privlačnijima, možda i logičnijima, ali ne treba ga se slijepo držati. Ako počnete svaku fotografiju kadrirati prema ovom pravilu, fotografije će vam sve više slično izgledati.

Horizontalne linije

Jedna od najčešćih grešaka na snimkama pejzaža je nagnuta crta obzora ili bilo koja vodoravna crta, koja djeluje kao da će se cijeli prizor „izliti“ s vaše fotografije.

Najvažniji dio fotografske opreme koji ste ili ćete kupiti, sigurno je stativ. Ne samo što će vam stativ osigurati da vaše fotografije pejzaža budu oštre po cijelom kadru jer ćete ih moći snimati manjim otvorom zaslona (blende), već će uz libelu značajno pridonijeti tome da crta obzora bude ravna. Većina kvalitetnih stativa ima ugrađenu libelu, no ako ga vaš nema, nemojte paničariti. Povoljno možete kupiti libelu koja se umeće u hot shoe priključak za bljeskalicu na vašem fotoaparatu.

Smanjivanje odblijesaka

Često se s gledišta kvalitete fotografije previđa čistoća i njega objektiv. Ako ste osigurali da je stražnja strana objektivna sasvim čista i bez prašine na sebi i ako nema nikakvih ogrebotina po sebi, smanjit ćemo i mogućnost odblijesaka. Osim čiste stražnje strane, morate voditi računa i o prednjoj strani objektivna pa će čista prednja leća smanjiti mogućnost optičkog blještavila. Ponekad nije loše maknuti i zaštitni filter ako ga koristite ispred prednjeg dijela objektivna, jer on je još jedna prepreka koju svjetlo mora svladati da bi stiglo na senzor fotoaparata.

Vjerojatno najvažniji korak za uklanjanje odblijesaka i iskoristivosti objektivna je korištenje sjenila za objektiv. Snimanje po jakom suncu ili po noći kada oko vas ima puno svjetala, može uzrokovati smanjenje kontrasta na vašim fotografijama. Najjači učinak imat će ako je to svjetlo usmjereno i ako na objektiv pada sa strane.

Objektivi

Ekstremni širokokutni: 11-22 mm

Interijeri i ekstremni efekti s “razvlačenjem” prostora. Nisu posebno korisni za pejzaže, naprosto zato što praktički nigdje nećete naći prizor koji je kao cjelina prikladan za snimanje. Zato ih možemo koristiti za snimanje arhitekture kako bi linije građevina pretvorili u umjetničko grafičko djelo.

Stupovi

8mm (16mm)
F8
ISO 100

OLYMPUS: ZUIKO DIGITAL ED 7-14mm f4.0

Ultra-širokokutni objektiv s vidnim poljem od 114°

Dizajniran za snimanje dramatičnih širokokutnih perspektiva uz najvišu kvalitetu slike, ovaj objektiv sadrži posebne elemente karakteristične za objektivne velikog otvora s asferičnim površinama na objema stranama za minimiziranje distorzije. Intenzivno korištenje asferičnih ED (s izuzetno niskom disperzijom) i Super ED leća uklanja poprečnu kromatsku aberaciju. Unutarnje fokusiranje i dizajn plutajućeg objektivna omogućuju fokusiranje s iznimne blizine od 10 cm u cijelom rasponu zoomiranja, što omogućuje fleksibilnost prilikom kadriranja.

